

Nr 5.

Ankom till riksdagens kansli den 9 mars 1940 kl. 11 f. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckta motioner angående ändrade bestämmelser rörande val av vägstämмоombud.

Uti de likalydande, till konstitutionsutskottet hänvisade motionerna nr 54 i första kammaren av herr *Hansson, Sven, m. fl.* och nr 98 i andra kammaren av herr *Hage m. fl.* hemställes, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte göra framställning om att Kungl. Maj:t ville verkställa en utredning av de spörsmål rörande nu gällande bestämmelser om val av vägstämмоombud, som i motionerna berörts, nämligen frågorna

1) huruvida icke val av vägstämмоombud borde ske genom direkt röstning, förlagd till de olika för politiska och kommunala val inrättade valdistrikten och alltid ske genom val enligt proportionell metod.

2) huruvida icke valförrättare då borde vara valnämnden i respektive valdistrikt,

3) huruvida icke sammanräkningen av rösterna och fördelning av mandaten borde ske på samma sätt som föreskrives för kommunalfullmäktigeval, om ej annan enklare metod kunde befinnas lämplig, och

4) huruvida endast äkta makar borde äga rätt att med fullmakt rösta för varandra,

samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionerna.

Enligt lagen om vägdistrikt tillkommer rösträtt vid val av vägstämмоombud en var i kommunens gemensamma angelägenheter röstberättigad man eller kvinna, som jämlikt näst föregående årets taxeringslängder är skyldig att erlägga vägskatt till distriktet, dock att rösträtt icke får utövas av den, vilken häftar för skatt, som nyss nämnts och som förfallit till betalning under de tre sistförflutna kalenderåren. Då sålunda andra rösträttsgrunder än de vanliga kommunala gälla för val av vägdistriktens representantförsamlingar, skall särskild röstlängd för val av vägstämмоombud upprättas. Valet förrättas å kommunalstämma. Enär antalet röstberättigade är avsevärt lägre än vid kommunalval i egentlig mening, har det icke ansetts erforderligt att låta valet äga rum distriktsvis inför vederhörande valnämnder.

I motioner (II: 152, II: 236) vid 1938 års riksdag framlades förslag om sådan ändring av gällande bestämmelser om val av vägstämмоombud, att valen

i kommuner, som äro indelade i flera valdistrikt, skulle äga rum inför respektive valnämnder. I utlåtande (nr 13) i ämnet framhöll konstitutionsutskottet, att därest 1936 års kommunalskatteberednings pågående utredning skulle utvisa, att vägskatten borde utgå efter samma grunder som den allmänna kommunalskatten, fråga uppstode, om icke valen av vägstämooombud borde överföras till kommunalfullmäktige. Enligt utskottets mening vore det icke lämpligt att föregripa utredningen genom en möjligen blott tillfällig ändring av vägdistriktslagen därhän, att valen skulle ske inför valnämnderna. Det låge nämligen i sakens natur att de ändringar av vägdistriktslagens bestämmelser om val av vägstämooombud, som kunde bliva en följd av en fullständig vägskatteutjämning, av Kungl. Maj:t beaktades vid prövningen av de förslag, som från kommunalskatteberedningen skulle komma att framläggas. På grund härav avstyrkte utskottet de i ämnet väckta motionerna. Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets hemställan.

Sedermera har Kungl. Maj:t genom beslut den 25 november 1938 på hemställan av kommunalskatteberedningen tillkallat sakkunniga med uppgift att utreda frågan om förstatligande av den allmänna väghållningen på landet. Enligt direktiven skola de sakkunniga även behandla frågorna om behövlig organisation för statens handhavande av väghållningen på landet och om det lokala intressets medverkan vid vägfrågornas lösning samt i sammanhang därmed jämväl spörsmålet om på vilket sätt och genom vilka organ ortssynpunkterna härvid skola kunna göra sig gällande. Efter vad utskottet inhämtat, har arbetet inom sakkunnigutredningen fortskridit så långt, att betänkande i ämnet kan förväntas under innevarande år.

Utöver vad tidigare framhållits mot en partiell revision av vägdistriktslagens regler om val av vägstämooombud kan sålunda numera även anföras, att frågan om vägväsendets förstatligande befinner sig under utredning. För närvarande tala därför ännu starkare skäl än förut för uppskov med ett ställningstagande till frågan om ändring av ifrågavarande bestämmelser. Utskottet hemställer alltså,

att förevarande motioner icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 7 mars 1940.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Närvarande: herrar *Hallén, Karl Bodin**, *Hagström, Karl August Johanson, Nils Andersson, Anders Andersson**, *Härdin, Caap**, *Söderkvist, Albert Andersson, Albertsson, Andersson i Igelboda, Nilsson i Göteborg, Nolin, Fält, Johansson i Tväråselet, Norén, Hansson i Hönö, Wolgast och Annér.*

* Ej närvarande vid justeringen.
